

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XXI. De Censibus, Exactionibus & Procurationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

milia. Sed cum tam de locali, quam de personali subjectione, de quibus his, quæ ad Episcopos tam jure ordinis, quam lege jurisdictionis pertinent, supra locis congruis locuti fuerimus: transeamus nunc ad eam subjectionem, quæ cognoscitur ex solutione census, & rerum quæ lege Diocelana ad ordinarium pertinent.

DE CENSIBVS, EXACTIONIBVS, ET
PROCURATIONIBVS.

TITVLVS XXI.

Census generaliter sumptus continet omnem pensionem, specialiter vero tantum cathedralicum. h. d.

Census appellatio generalis est, sumiturque pro omni pensione, quæ prælatis de Ecclesiasticis proventus singulis annis in signum subjectionis, vel alterius juris penditur. Speciali tamen nomine census, qui Episcopo ab Ecclesiis in argumentum subjectionis tribuitur, Cathedralicum appellatur: eò quod ob honorem cathedræ persolvatur.

Quibus temporibus, & quibus causis potest census constitui in Ecclesiis. h. d.

Constituuntur autem census, aut fundationis tempore, aut consecrationis, aut donationis, aut tempore immunitatis indultæ. Fundationis aut consecrationis tempore census imponitur, quia veluti præter ordinarii censum, nec fundari, nec dedicari potest Ecclesia: ita eodem tempore certum censum Episcopis in subjectionis signum constituere poterit. Sed nec illud insolitum, aut novum haberi debet, ut cum Episcopi Ecclesias piis locis ritè concesserint, aut exemptas fecerint, aliquid sibi in eis pensionis nomine referent. Sedes quoque Apostolica cum libertatis privilegium vel etiam quibusdam Ecclesiis protectionis indulget præsidium, censum gratis oblatum suscipit, & in literis Apostolicis, ad futurorum Pontifex memoriam quantitas census exprimitur. Sed a & patrono fundationis tempore poterit Episcopus moderatos sumptus constituere.

Similes sacerdotes non possunt proprias Ecclesias facere censuales: & qui de factis id fecerit, ab Ecclesia removebitur. h. d.

Simplices autem sacerdotes, vel clerici non possunt Ecclesias, quibus præfunt, propria auctoritate, præsertim post eorum decessum, censuales efficere. Ideoq; b qui ab eisdem quadam collusionione pensionem annuam de Ecclesiis receperint, illis defunctis super pensionis receptione audiendi non erunt; si Romani Pontificis, aut alterius, qui de jure id facere potuerit, auctoritatem super hoc non intervenisse confiterit. Quin potius collusionionem c talia facere competi fuerint; ab ipsis Ecclesiis removendi erunt.

Episcopus non potest novum censum imponere, vel veterem augere, præter cathedralicum. h. d.

Sed nec Episcopus ipse, aut quilibet alius Ecclesiis novos census imponere, aut veterem augere, aut partem proventuum suis usibus vendicare poterit: idq; adeo obtinet, ut etiam si juramentum e de novo censu persolvendo quis susceperit, non propterea solvere, sed absolvi ab illicito jurejurando debeat. Nec quicquam profuerit, quod Episcopus, vel quilibet de novo f illas de manibus laicorum eriperit: nam nec eo casu præter cathedralicum, & quæ cæteris imponuntur, aliquid exigi poterit.

Ex causa & non in propriam utilitatem potest Episcopus novum censum constituere, vel augere veterem, accedente consensu capituli. hoc dicit.

a C. præterea. in fin. extr. de ju. patron. b Canon. præterea. extr. eod. tit. c Ca. cum clerici. extr. eod. tit. d C. prohibemus. extr. eod. tit. e C. significavit. d. tit. f Canon. Eccles. extravagan. eod. tit.

Quod autem diximus, Episcopum nec novum censum imponere, nec augere veterem, ita intelligi oportet, si in propriam vel utilitatem convertere. Ceterum si non in suam, sed in alterius sibi subjectæ Ecclesiæ commodum, ex justa causa, vel novum censum constituere, vel veterem augere, vel etiam minuire velit, Capituli accedente consensu: id sibi minime interdicitur.

Provincia & Ecclesia de novo conversæ in persolvenda censu servabunt consuetudinem vicinariam. h. d.

Sed quis erit modus obsequiorum Metropolitanorum exhibendorum, si qua de novo a conversâ provincia ad alicujus Ecclesiæ jurisdictionem accesserit? Et ex tali responsum est, id observari debere, quod in vicinis provinciis observatum reperitur.

Episcopus visitantibus debetur procuratio. h. d.

Vlterius prælatis diocesim visitantibus b, etiam procuratio debetur. Est autem procuratio necessarium sumptuum exhibitio. Nam cum Apostolico testimonio suffragante congruum sit, ut à quibus spiritualia recipimus, eisdem etiam temporalia nostra communemus: rectissime constitutum est, ut cum prælatis diocesim peragrandi divina nobis exhibent, illis etiam à nobis temporalia exhibeantur.

Episcopus remittens Ecclesia servitia, non censuræ remittit procurationem, sed illam dare desistantes potest excommunicare, & procurations non præscribitur. h. d.

Et adeo visitationi annexa est procuratio, ut Episcopus c alicui Ecclesiæ omnia servitia remittens eisdem visitanti nihilominus moderata debeatur procuratio: quam si visitati exhibere negaverint d, si quam in contumacis ritè tulerit sententiam, erit invidiosè observanda, cum nec ullam adversus procuracionem, quæ ratione visitationis compedit, præscriptionem curere dignoscatur e.

Qui visitare possunt, & quod Archiepiscopi potest visitare provinciam, etiam cum suffraganeis non sint negligent. h. d.

Visitandi f vero sollicitudo non modo incumbit Episcopis, verum etiam Archiepiscopis, Patriarchis, & legatis Apostolicæ legatis, nunciis, Archidiaconis, & Decanis: qui quidem ne non tam divina, quam propria curisivisse videri possint, cautè prospicient, ut ea, quæ tam generali g, quam Lateranensi concilio h continentur, & quæ Innocentiana i constitutione, atque alii Canonibus salubriter constituta competuntur, invidiosè observent. Quod autem diximus, Archiepiscopos visitare licere provinciam, ac procuraciones à locis recipere visitatis, tunc etiam sibi locum vendicat, cum eas suffraganei argui negligentia nomine non possunt: nec enim propterea minus suam libere visitare provinciam poterunt.

Ob oratorium non est exigenda procuratio, & ob urgentem necessitatem potest Episcopus exigere charitativum subsidium. h. d.

Postremo k admonendi sumus, propter privatum oratorium, in quo quis interdum celebrat, procuraciones, quæ visitationis ratione debentur, à quoquam exigi vel extorqueri non posse: sed nec aliis exactionibus subditos suos Episcopi gravare debent l, nisi quandoque eisdem multæ superveniant necessitates: quibus casibus si manifesta ac probabilis causa extiterit, cum charitate moderatum ab eis postulare subsidium subilendi erunt.

a C. super eod. extr. eod. tit. b Extr. cons. vus. eod. tit. & Ca. cum Apostolus. extravagan. eod. tit. & per totum tit. & m. i. c Ca. cum venerabilis. extr. eod. d C. cum nuper. eod. tit. extr. e. C. accedentes. extr. de præscrip. f Ca. felicit. eod. tit. in 6. & Clem. i. d. tit. & can. septa. & can. cum instantia. extr. eod. tit. g Can. 2. eod. tit. in 6. h Ca. cum Apostolus. extr. eod. i Ca. eod. tit. in 6. k C. extr. eod. tit. l C. cum Apostolus. 8. prohibemus. extr. eod. tit.